

Дистанционно образование и формиране на виртуални академични студентски групи

Понятието „дистанционно образование” може да се дефинира по различен начин. Най-често се изтъква, че това е обучение, при което „учащите се намират на различно място от това на преподавателя и осъществяват връзка помежду си чрез компютър или други комуникационни средства”¹. В тесен смисъл понятието се свързва с използването на електронна учебна среда, която подпомага изпълняването на основните педагогически функции – преподаване, учене, педагогическо общуване и оценяване. Средата не само съхранява учебните ресурси, но и осигурява осъществяването на учебните дейности и връзките между един и много обучаеми, между обучаемите и преподавателя, между учещата се общност и учебните ресурси. В този смисъл понятието „електронно обучение” често се използва и като синоним на дистанционно обучение – обучение от разстояние, осъществено с помощта на технологиите².

Дистанционното обучение представлява напътствия посредством печатни или електронни медии към човек, който се обучава на различно място и време от това на преподавателите или другите обучаващи се. Дистанционно е обучението, когато преподавателят и обучаващите са отделени физически и когато технологиите (звук, картина, печатни средства и др.), често пъти в съчетание с директно общуване, се използват за осъществяване на връзка между двете страни.

Най-съществените различия на дистанционното образование от традиционното базирано обучение се изразяват в: пространствената отдалеченост на обучаваните и обучаващия; повишаване активната роля на учащия в образователния процес; избора на форма и темпове на обучение; използване на учебни материали, предназначени специално за дистанционната форма на обучение. В сравнение със задочната и вечерната форма, дистанционното образование има редица преимущества: по-висока ефективност на професионалната подготовка; относително ниска стойност на образователната услуга; съкращаване срока на обучение; възможност да се учи в учебно заведение в предпочитана от учащия страна, независимо от географското му местонахождение; възможност за обучаване на хора с физически ограничения и др.

---

¹ Недкова, А. Методи на дистанционното обучение. – В: Годишник на Университет „Проф. д-р Асен Златаров.”. Б. 2012, т.2

² Пейчева-Форсайт, Р. Електронното обучение – теория, практика, аспекти на педагогически дизайн. – В: Списание на Софийския университет за електронно обучение. 1, 2010

Дистанционното образование си поставя редица глобални цели: възможно най-ефективно използване на съвременните информационни технологии; предлагане на обучение, приспособено към индивидуалните потребности на обучаващите се, индивидуален избор на преподаватели и курсове, учене през целия живот; активни комуникации и взаимодействие между участниците, като и осигуряване на обратна връзка; мотивация за активно участие на обучаваните, които сами контролират процеса на учене като потребители и като създатели на учебно съдържание и споделяне на опит и знания с другите (връзка студент-студент, работа в екипи); разпространяване на положителен опит; присъединяване към европейското и световното образователно и научно пространство; формиране на компетентности за управление и развитие на кариерата; въвеждане на иновационни образователни технологии за повишаване на качеството на обучение; достъп до най-модерните комуникационни и информационни технологии; обмяна на информация за придобиване и усъвършенстване на умения за критично мислене, за комуникация и организация, както и добри умения за активно гражданско и социално взаимодействие; равен достъп до обучение и всички необходими учебни материали за един значително по-широк кръг обучавани – хора с увреждания или намиращи се в отдалечени райони, майки, възрастни хора, представители на етнически малцинства и др.

За да постигне всички поставени цели и задачи, дистанционното образование обединява множество различни модели на обучение. Те притежават много общи черти като начин на показване на съдържанието, комуникация с ръководството, учебни ресурси, оценяване нивото и качеството на подготовката. Всеки един от моделите ползва съвременните технологии по различни начини с цел да направи достъпни един или повече от тези компоненти. Все още не е създаден идеален модел на дистанционно образование, макар че има някои вече утвърдени в различни насоки. Някои учени и обучавани смятат, че за да има успех, моделът трябва да повтаря стъпка по стъпка взаимодействието при традиционното обучение. Други са на мнение, че характеристиките на студента намаляват нуждата от връзка с лектора в реално време.

Моделите на дистанционното образование се различават не само според това какви видове технологии използват, но също и по контрола, упражняван върху обучението. При някои модели ръководството и институциите упражняват контрол, (например при традиционното обучение в класна стая), докато при други контролът се прави от студентите и обучаващите се.

В исторически план дистанционното образование преминава през няколко етапа в своето развитие, които се основават на няколко модела:

1. на кореспонденцията – той се основава на използването на печатни технологии;
2. на телеобучението - базиран е на прилагането на телекомуникационни технологии за осигуряване възможности за синхронна комуникация;
3. на интернет базираното дистанционно обучение - осъществява се чрез средствата за комуникация;
4. мултимедиен - осъществява се чрез използване на печатни, аудио- и видеотехнологии.

В съвременния свят дистанционното образование става все по-разпространена форма за получаване на знания поради няколко причини. Нараства броят на желаещите да се обучават в различни образователни институции, което затруднява предоставянето на всички диференцирани възможности за обучение, както и обезпечаване с необходимото учебно време за образователни услуги. От друга страна, за осигуряване на материалното благосъстояние на работещите в условията на трудовия пазар, дистанционното обучение стимулира броя на желаещите да получат образование, без да се откъсват от работното си място. Всичко това осигурява на дистанционното образование все по-бързо развитие, най-вече поради неговата мобилност и гъвкавост в условията на динамично изменящите се технологични възможности на телекомуникациите и информационните ресурси.

Приложението на дистанционното образование като алтернативна форма на обучение повишава образователните изисквания в духа на европейските стандарти както към учащите, така и към образователните институции и преподавателите. Разработените системи за управление и контрол на качеството на дистанционното образование изисква те да се приложими в дидактико-методически, организационно-управленски и психолого-педагогически аспект. С интегрирането на нови методи и инструментариуми за дистанционно обучение се оптимизира качеството на дидактическите технологии, повишава се потребността на учащите от овладяване на дигитални умения в условията за виртуално общуване и комуникация.

При създаването и въвеждането на някои курсове наред с факторите, които оказват положително влияние върху развитието на дистанционните форми на образование, се забелязва действието и на друга група фактори. Те се заключават в: лоша структура на системата за пренос на информация; липса на финансови средства за поддържане на новата обучителна технология, както и недостатъчна готовност при част